

УДК 340.12

DOI <https://doi.org/10.36550/2522-9230.2019.7.2>

Зеленко Інна Павлівна,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри державно-правових дисциплін
та адміністративного права
Центральноукраїнського державного педагогічного університету
імені Володимира Винниченка
 e-mail: zelenko0212@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-0226-7481>

ОЦІННІ ПОНЯТТЯ У ПРАВІ: ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ

У статті висвітлено питання функціонального призначення оцінних понять у праві. Відмічено подальше зростання обсягів норм оцінного характеру, тому необхідний комплексний підхід до їх формулювання. Виявлено, що функціональний підхід до розуміння будь-якої проблематики є одним із найдієвіших, тому розуміння категорії функцій оцінних понять потребує належної уваги. Відображено, що у правовій літературі існує плуралізм визначень функцій оцінного поняття. Встановлено, що ті або інші автори акцентують увагу на окремих функціях оцінних понять: регулятивна, прогностична, охоронна тощо. Продемонстровано, що при наявності плуралізму визначень можна спостерігати єдність підходів до розуміння функцій оцінних понять як напрямків впливу на суспільні відносини з метою розкриття їх завдань та змісту. Зроблено висновок, що функції оцінних понять – це цілеспрямовані напрямки впливу оцінних понять на врегульовані за допомогою норм права суспільні відносини, що здійснюються через абстрактно виражені явища і предмети для виконання завдань правозастосування, законодавчої економії, формування правової культури правозастосувачів, виступають потужним чинником еволюції правової системи, відображають динамічний характер права та виконують прогностичну роль. Представлено різноманітні класифікації функцій оцінних понять. В залежності від галузевого критерію, а також масштабу й інтенсивності вираження кожної функції у відповідних сферах їх реалізації функції оцінних понять можна розмежувати на загальні та галузеві. В залежності від масштабу дії функції оцінних понять поділяють на загальні, міжгалузеві та галузеві. Запропоновано розширити вищезазначену класифікацію, додавши до неї такий вид функцій оцінних понять як функції оцінних понять інститутів права. Звернуто увагу на відмінність галузевих функцій оцінних понять в матеріальних і процесуальних галузях права. В матеріальних галузях права основними функціями є функції оцінних ознак складів правопорушень; закріплення у змісті оцінних понять способів індивідуалізації та диференційованості відповідальності. Процесуальні галузі права передбачають наявність таких функцій оцінних понять як забезпечення правової регламентації оцінки доказів; надання правозастосовним органам дискреційних повноважень.

Ключові слова: функції оцінних понять, класифікація, підстави класифікації, правотворчість, правозастосування.

Zelenko I. VALUABLE CONCEPTS IN LAW: FUNCTIONAL PURPOSE

The article deals with the question of the functional purpose of valuation concepts in law. A further increase in the volume of valuation norms is noted, so a comprehensive approach to their formulation is needed. It has been found that a functional approach to understanding any problem is one of the most effective, so understanding the category of function of evaluative concepts needs due attention. It is reflected that in the legal literature there is a pluralism of definitions of functions of an evaluative concept. It is established that these or other authors focus on particular functions of evaluation concepts: regulatory, prognostic, security, etc. It has been shown that in the presence of pluralism of definitions it is possible to observe the unity of approaches to understanding the functions of valuation concepts as directions of influence on public relations in order to reveal their tasks and content. It is concluded that the functions of valuation concepts are purposeful directions of influence of valuation concepts on social relations, regulated by the rules of law, which are carried out through abstract phenomena and objects for fulfilling the tasks of law enforcement, legislative economy, formation of legal culture of law enforcers, advocating a powerful system or , reflect the dynamic nature of law and play a predictive role. Various classifications of functions of valuation concepts are presented. Depending on the industry criterion, as well as the scale and intensity of the expression of each function in the respective spheres of their implementation, the function of valuation concepts can be divided into general and industry. Depending on the scale of action, the functions of valuation concepts are divided into general, cross-sectoral and sectoral ones. It is proposed to extend the above classification by adding to it the kind of functions of valuation concepts as functions of valuation concepts of law institutions. Attention is drawn to the difference between the branch functions of valuation concepts in the substantive and procedural branches of law. In the substantive fields of law, the principal functions are the functions of the evaluative features of the offenses; consolidation in the content of valuation concepts of ways of individualization and differentiation of responsibility. Procedural branches of law provide for such functions of valuation concepts as providing legal regulation of evaluation of evidence; granting law enforcement discretionary powers.

Key words: functions of valuation concepts, classification, bases of classification, lawmaking, law enforcement.

Постановка проблеми. Однією із ознак, що відрізняє норму права від інших соціальних норм є
Випуск 7. 2019

формальна визначеність. Норми права створюються на підставі узагальнення конкретних випадків та закріплюються державою. Але передбачити всі ситуації, які можуть виникнути нереально. Тому в певних випадках законодавець внаслідок об'єктивної неспроможності регламентувати процеси у правовій сфері застосовує поняття невизначеного змісту.

Використання оцінних понять як прийому законодавчої техніки відоме праву ще із стародавніх часів. Так, наявність оцінних понять можна бачити вже у Законах Хамурапі, де використовувалися наступні вирази: «благорозумний цар», «тяжкий гріх», «тяжка образа», «спадкоємець, приємний для очей», «інші недоліки» [1].

Але увагу юристів-науковців оцінні поняття привернули у другій половині XX століття, що прослідковується у працях С. І. Вільнянського, М. І. Бару, В. О. Жеребкіна, Т. В. Кашаніної, В. В. Пітецького.

За часів радянської держави, на погляд Г. Є. Агєєвої, оцінка правозастосовувачем і сама можливість проведення її в установленому порядку залежала в першу чергу від суспільно-політичного та правового устрою в кожній конкретній державі. Тому кількість нормативно-правових актів, що містять оцінні поняття, як засобів вираження невизначеності у праві, зводилося до мінімуму, що пояснювалося специфікою правової системи держави того часу. При цьому деякі науковці в деякій мірі ототожнювали «оцінні поняття» і «кауचуківі норми», що вважалися винаходом буржуазних держав [2, с. 68].

І. В. Турчин-Кукаріна акцентувала увагу на тому, що загальносвітові тенденції демократизації суспільства, розпад Радянського Союзу, утвердження загально-дозвільного принципу правового регулювання статусу людини в державі зумовили актуалізацію розвитку концепції ціннісного у праві в цілому та оцінних понять у праві, зокрема [3, с. 49].

Змінювались погляди науковців та практиків на способи, методи та принципи прийняття норм права, проте проблема формулювання юридичних норм, що містять оцінні поняття залишається незмінною. Тому питання щодо функцій правових оцінних понять залишається на часі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Оцінні поняття у праві розглядали у своїх працях М. О. Бару, Я. М. Брайнін, С. І. Вільнянський, В. Н. Кудрявцев, Т. В. Кашаніна та інші.

Оцінним поняттям у вітчизняній юриспруденції присвячені дослідження: О. В. Веренкіотової, В. М. Косовича, Г. В. Мойсеєнко, М. І. Панова, І. А. Тітка, І. В. Турчин-Кукаріної, С. М. Черноуста інших.

Зокрема, види функцій оцінних понять у трудовому праві України аналізувала С. М. Черноус. І. А. Тітко досліджував питання поняття функцій оцінних понять у кримінальному процесі України. Наукові розробки О. В. Веренкіотової присвячені розгляду функцій оцінних понять у теорії держави та права.

Мета статті – дослідити види функції оцінних понять у праві.

Виклад основного матеріалу дослідження. Динаміка суспільних відносин у XXI столітті вимагає від наукової спільноти, держави, законодавця значних зусиль у питанні прогнозування подальших векторів розвитку такої системи права, яка б у повній мірі відповідала викликам сучасності та майбутнього. В такому випадку можемо спрогнозувати подальше зростання обсягів норм оцінного характеру, що потребуватимуть комплексного підходу до їх формулювання. Функціональний підхід до розуміння будь-якої проблематики, на нашу думку, є одним із найдієвіших. Ефективність такого підходу пояснюється тим, що ми чітко розуміємо сутність явища або процесу через його основні функції (роль). Таким чином, розуміння категорії функції оцінних понять потребує належної уваги у подальшому.

У правовій літературі існує плюралізм визначень функції оцінного поняття. При цьому відзначаємо, що ті або інші автори акцентують увагу на окремих функціях оцінних понять: регулятивна, прогностична, охоронна тощо. Враховуючи галузевий характер досліджень деяких авторів такі підходи цілком виправдані.

Так, Д. М. Левіна визначає функції правового оцінного поняття як фіксований за допомогою абстрактно висловлених існуючих та майбутніх явищ і предметів суспільного життя цілеспрямований вплив оцінних понять на суспільні відносини, що підлягають правовому регулюванню [4, с. 10]. Як бачимо автор актуалізує прогностичний потенціал оцінних понять, вбачаючи в них потужний чинник у формуванні права в майбутньому.

Т. О. Коломоєць та В. А. Біленко вважають, що функції визначають ті стратегічні орієнтири, до яких «прагне» відповідний правовий інститут, у тому числі і такі «нечіткі правові категорії», як оцінні поняття в адміністративно-деліктному праві [5, с. 82].

І. В. Турчин-Кукаріна пропонує визначати функції оцінних понять права як основні напрями їх регулятивного впливу на суспільні відносини з метою створення можливостей для ситуативного та індивідуалізованого правозастосування, нормативної актуалізації, пластичності, адаптації правової норми до конкретних умов місця, часу і суб'єктного складу правозастосовувальної ситуації, піднормативної деталізації, законодавчої економії та ін. [6, с. 76]. У цитованій дефініції чітко простежується акцент на регулятивний характер оцінних понять та їх функцій.

Близьким до попереднього за своїм змістом є розуміння А. С. Рясної функції оцінного поняття – це відносно відосблений напрямок впливу оцінного поняття на моральну і правову свідомість і поведінку людей, в якому проявляється їх правова природа, місце і роль в правовому регулюванні суспільних відносин [7, с. 10]. Хоч на нашу думку, вказане визначення є не повним, оскільки автором не виявлено специфічних

ознак оцінних понять, і може характеризувати інші явища, що виходять за межі предмету дослідження.

Більш близька, на нашу думку, до розуміння оцінного поняття є О. В. Веренкіотова, яка під функціями оцінного поняття розуміє специфічні напрями впливу на норми права, зокрема, за допомогою оцінних понять намагаються забезпечити стан, за якого шляхом абстрактних виразів можна враховувати всі явища суспільного життя, всі особливості конкретних ситуацій, до яких застосовуються норми права [8, с. 46].

Але, при наявності плюралізму визначень можна спостерігати єдність підходів до розуміння функцій оцінних понять як напрямків впливу на суспільні відносини з метою розкриття їх завдань та змісту.

Таким чином, функції оцінних понять – це цілеспрямовані напрямки впливу оцінних понять на врегульовані за допомогою норм права суспільні відносини, що здійснюються через абстрактно виражені явища і предмети для виконання завдань правозастосування, законодавчої економії, формування правової культури правозастосувачів, виступають потужним чинником еволюції правової системи, відображають динамічний характер права та виконують прогностичну роль.

Науковці пропонують різноманітні класифікації функцій оцінних понять.

Так, першим спробував класифікувати функції оцінних понять Р. О. Опалев. Науковець вирізняє загальні та спеціальні функції оцінних понять. До загальних функцій він відносить: 1) розв'язання суперечностей між абстрактністю, формалізмом права і конкретністю, високою мінливістю, різноманітністю суспільного життя шляхом індивідуального регулювання суспільних відносин (введення розсуду), нормативною основою якого слугують норми права з оцінними поняттями; 2) функція законодавчої економії; 3) функція забезпечення доступності розуміння правових норм; 4) прогностична функція і пов'язана з нею функція забезпечення повноти регламентації суспільних відносин (безпрогальності у праві); 5) функція забезпечення стабільної дії закону і нерозривно пов'язана з нею функція надання праву властивості гнучкості; 6) функція усунення протиріччя між мораллю та правом [9, с. 15].

В залежності від галузевого критерію, а також масштабу й інтенсивності вираження кожної функції у відповідних сферах їх реалізації, Д. М. Левіна розмежовує функції правових оцінних понять на дві групи. Перша група – це загальні функції (функції забезпечення загальної дії закону і функції здійснення індивідуального піднормативного регулювання). Друга – спеціальні (галузеві) функції (функції кримінально-правових оцінних понять, функції адміністративно-правових оцінних понять тощо). Загальні функції, залежно від цілі, яка досягається у процесі її реалізації, а також від форми та сфери їх прояву в механізмі правового регулювання, поділяються на: 1) функції забезпечення дії закону; 2) функції здійснення індивідуального піднормативного регулювання. До функцій забезпечення загальної дії закону належать: а) забезпечення гнучкості правового регулювання; б) пом'якшення формальної визначеності права; в) погодження змісту правових і моральних норм; г) законодавчої економії; г) порівняльна; д) прогностична; е) динамічна [4, с. 10].

О. В. Веренкіотова піддає критиці позицію Д. М. Левіної щодо віднесення функції індивідуального піднормативного регулювання до загальних функцій оцінних понять. Міжгалузевий характер цієї функції, вважає науковець, проявляється у поширенні індивідуального піднормативного регулювання саме на дії правозастосувача у процесі безпосереднього з'ясування та конкретизації оцінного поняття конкретної галузі права з урахуванням можливості віднесення цього поняття й до іншої галузі права. Наприклад, оцінне поняття «допустимі докази» може мати місце як у цивільно-процесуальному праві, так і в кримінально-процесуальному. Індивідуальне під нормативне регулювання може здійснюватися за допомогою аналогії закону і аналогії права, щодо остатнього поширене у певних галузях приватного права. Зокрема суд, встановлюючи питання віднесення конкретного майна до спільної сумісної чи індивідуальної власності подружжя, користується положеннями не тільки Цивільного, а й Сімейного кодексу України [8, с. 46].

Оцінні поняття як елементи системи права повинні вирішувати завдання, що направлені на виконання загальноправової мети. У зв'язку з цим функції оцінних понять повинні відображати функції права в цілому, тому функції оцінних понять в залежності від функцій права можна поділити на регулятивні та охоронні. Регулятивна функція оцінних понять у праві – це фіксований за допомогою абстрактно висловлених існуючих та майбутніх явищ і предметів суспільного життя, цілеспрямований вплив на суспільні відносини, що підлягають правовому регулюванню. Охоронну функцію можна визначити як момент сутності правового регулювання, що визначає такі заходи впливу держави і права, які пов'язані з необхідністю забезпечення стабільності та збереження статичності та динаміки цивільного обігу, з попередженням та усуненням небезпеки існуючого правопорядку в цілому [10, с. 131, 134].

С. М. Черноус поділяє всі функції залежно від масштабу їх дії на загальні, міжгалузеві та галузеві. До загальних належать функції, притаманні оцінним поняттям як елементу понятійного апарату права взагалі. До таких дослідниця відносить функцію відображення, фіксації та передавання правової інформації. До міжгалузевих функцій відносяться: 1) аксіологічна функція; 2) функція індивідуального під нормативного регулювання; 3) функція нормативної економії; 4) функція узагальнення; 5) прогностична функція; 6) функція заміщення. Галузеві функції зумовлені специфікою певної галузі права, вважає дослідниця. Так, оцінні поняття трудового права України, по-перше, виконують функцію оцінних ознак складів дисциплінарних і матеріальних правопорушень. По-друге, вони є підставою для здійснення локальної та індивідуальної нормотворчості. Наявність оцінних понять в державних актах надає право суб'єктам на

локальному й індивідуальному рівнях на договірних засадах конкретизувати ці поняття. Такий підхід надає можливість максимально врахувати інтереси сторін при регулюванні конкретних трудових правовідносин і, як наслідок, запобігти виникненню різних видів трудових спорів. По-третє, оцінні поняття у трудовому праві виступають засобом оціночного методу регулювання трудових відносин. Запропонований висновок обґрунтований тим, що використання оцінних понять в нормах трудового права впливає на всі чинники, які характеризують метод правового регулювання трудових відносин: правове становище суб'єктів трудових правовідносин; характер норм трудового права; порядок встановлення прав і обов'язків [11, с. 149].

І. А. Тітко при дослідженні функцій оцінних понять кримінального процесу також вирізняє загальні, міжгалузеві та галузеві види функцій. До загальних функцій науковець, окрім відображення, фіксації та передавання правової інформації, відносить функцію нормативного регулювання. Міжгалузевими є специфічні функції, притаманні оцінним поняттям незалежно від галузі права, в якій вони застосовані. До міжгалузевих функцій належать: функція індивідуального (піднормативного) регулювання; функція встановлення меж індивідуального піднормативного регулювання; функція узагальнення; функція законодавчої економії; стабілізуючо-прогностична функція; функція розмежування змісту подібних правових приписів; функція пом'якшення формальної визначеності права. Галузевими функціями оцінних понять кримінального процесуального права є по-перше, забезпечення правової регламентації оцінки доказів (поняття належності, достовірності, достатності доказів); по-друге, узгодження кримінальних процесуальних норм з нормами моралі. З останнім положенням не можна бути згодним, тому що взаємозв'язок права і моралі взаємний, тому скоріш за все останню функцію можна віднести до міжгалузевих функцій оцінних понять [12, с. 15-21].

О. В. Веренкіотова поділяє функції оцінних понять на загальні та міжгалузеві. До загальних можна віднести такі функції, які проявляються при забезпеченні дії закону чи при забезпеченні у тексті закону гнучкості нормативного регулювання; здійснення правозабезпечення шляхом урахування конкретних ситуаційних факторів; закріплення у змісті оцінних понять способів індивідуалізації та диференційованості відповідальності; надання правозастосовним органам дискреційних повноважень. Міжгалузеві є функція індивідуального (піднормативного) регулювання [8, с. 62]. Вважаємо за потрібне розширити вищезазначену класифікацію, додавши до неї такий вид функцій оцінних понять як функції оцінних понять інститутів права («сильне душевне хвилювання»).

Не можемо не звернути увагу на відмінність галузевих функцій оцінних понять в матеріальних і процесуальних галузях права. В матеріальних галузях права основними функціями є функції оцінних ознак складів правопорушень; закріплення у змісті оцінних понять способів індивідуалізації та диференційованості відповідальності. Процесуальні галузі права передбачають наявність таких функцій оцінних понять як забезпечення правової регламентації оцінки доказів; надання правозастосовним органам дискреційних повноважень. Тому можна говорити про розподіл функцій оцінних понять в залежності від місця в правовому регулюванні на функції оцінних понять у матеріальних і процесуальних галузях права.

Висновки. Таким чином, функції оцінних понять – це цілеспрямовані напрямки впливу оцінних понять на врегульовані за допомогою норм права суспільні відносини, що здійснюються через абстрактно виражені явища і предмети для виконання завдань правозастосування, законодавчої економії, формування правової культури правозастосувачів, виступають потужним чинником еволюції правової системи, відображають динамічний характер права та виконують прогностичну роль. Відрізняються від регулятивних та охоронних норм більш широким інструментарієм, що забезпечує певну специфіку функцій оцінних норм у правовому регулюванні.

В залежності від галузевого критерію, а також масштабу й інтенсивності вираження кожної функції у відповідних сферах їх реалізації, розмежовуються функції правових оцінних понять на загальні та спеціальні. Найбільш вдалим вважається поділ функцій оцінних понять на загальні, галузеві та міжгалузеві. Пропонуємо доповнити вказану класифікацію інституційними функціями оцінних понять. Крім того, можна говорити про розподіл функцій оцінних понять в залежності від місця в правовому регулюванні на функції оцінних понять у матеріальних і процесуальних галузях права.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Законы вавилонского царя Хаммурапи. URL: <http://www.hist.msu.ru/ER/Text/hammurap.htm> (дата звернення: 12.01.2019).
2. Агеева Г. Е. Оценочные понятия процессуального права: дис... канд. юрид. наук: 12.00.01. Самара, 2014. 197 с.
3. Турчин-Кукаріна І. Цивільно-процесуальні оціночні поняття права як ознака лібералізації цивільного судочинства. *Юридична наука*. 2011. № 7. С. 47–51.
4. Левина Д. Н. Теоретические проблемы толкования и применения оценочных понятий: автореф. дисс. канд. юрид. наук: 12.00.01. Нижний Новгород, 2007. 36 с.
5. Коломоець Т. О., Біленко В. А. Оціночні поняття в адміністративно-деліктному праві України: деякі аспекти їх функціонального призначення. *Вісник Запорізького національного університету*. 2010. № 4. С. 80–84.
6. Турчин-Кукаріна І. В. Характеристика змісту, обсягу, форми та функцій цивільно-процесуальних оціночних понять. *Юридична наука*. 2011. № 2. С. 73–79.

7. Рясина А. С. Оценочные категории: общетеоретический и нравственно-правовой аспекты: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Саратов, 2013. 30 с.
8. Веренкіотова О. В. Оціночні поняття у правових актах: теорія та практика реалізації : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Київ, 2013. 192 с.
9. Опалев Р. О. Оценочные понятия в арбитражном и гражданском процессуальном праве. Москва, 2008. 248 с.
10. Богданович С. П. О функциях оценочных понятий в вещном и обязательственном праве. *Власть закона*. 2013. № 2 (14). С. 129–42.
11. Черноус С. М. Оціночні поняття у трудовому праві України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05. Харків., 2008. 212 с.
12. Тітко І. А. Оцінні поняття у кримінально-процесуальному праві України: монографія. Х. : Право, 2010. 216 с.

REFERENCES:

1. Zakony vavilonskogo tsarya Khammurapi [*The laws of the Babylonian king Hammurabi*]. Retrieved from <http://www.hist.msu.ru/ER/Etext/hammurap.htm> [in Ukrainian].
2. Ageyeva, G. (2014). Otsenochnyye ponyatiya protsesual'nogo prava [Valuation concepts of procedural law](*Candidate's thesis*). Samara [in Russian].
3. Turckin-Kukarina, I. (2011). Tsyvil'no-protsesual'ni otsinochni ponyattya prava yak oznaka liberalizatsiyi tsyvil'noho sudochynstva. *Yurydychna nauka – Legal Science*, 7, 47-51 [in Ukrainian].
4. Levina, D. (2007). Teoreticheskiye problemy tolkovaniya i primeneniya otsenochnykh ponyatiy [Theoretical problems of interpretation and application of valuation concepts] (*Extended abstract of Candidate's thesis*). Nizhny Novgorod [in Russian].
5. Kolomojets, T., & Bilenko, V. (2010). Otsinochni ponyattya v administratyvno-deliktnomu pravi Ukrayiny: deyaki aspekty yikh funktsional'noho pryznachennya. *Visnyk Zaporiz'koho natsional'noho universytetu – Bulletin of Zaporizhzhya National University*, 4, 80-84 [in Ukrainian].
6. Turckin-Kukarina, I. (2011). Kharakterystyka zmistu, obsyahu, formy ta funktsiy tsyvil'no-protsesual'nykh otsinochnykh ponyat'. *Yurydychna nauka – Legal Science*, 2, 73-79 [in Ukrainian].
7. Ryasina, A. (2013). Otsenochnyye kategorii: obshcheteoreticheskiy i нравstvenno-pravovoy aspekty [Evaluation categories: general theoretical and moral aspects] (*Extended abstract of Candidate's thesis*). Saratov [in Russian].
8. Verenkiotova, O. (2013). Otsinochni ponyattya u pravovykh aktakh: teoriya ta praktyka realizatsiyi [Estimated understanding of legal acts: theory and practice] (*Candidate's thesis*). Kyiv [in Ukrainian].
9. Opalev, R. (2008). Otsenochnyye ponyatiya v arbitrazhnom i grazhdanskom protsessual'nom prave. Moscow [in Russian].
10. Bogdanovich, S. (2013). O funktsiyakh otsenochnykh ponyatiy v veshchnom i obyazatel'stvennom prave. *Vlast' zakona – Rule of law*, 2(14), 129-142 [in Russian].
11. Chernous, S. (2008). Otsinochni ponyattya u trudovomu pravi Ukrayiny [Estimated understanding of the labor law of Ukraine] (*Candidate's thesis*). Kharkiv [in Ukrainian].
12. Titko, I. (2010). Otsinni ponyattya u kryminal'no-protsesual'nomu pravi Ukrayiny. Kharkiv: Law [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 19.09.2019

УДК 340.12

DOI <https://doi.org/10.36550/2522-9230.2019.7.3>

Супрун Володимир Миколайович,

кандидат юридичних наук

e-mail: suprunvm17@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-5290-3493>

КОРУПЦІЙНА ТЕОРІЯ ПОХОДЖЕННЯ ДЕРЖАВИ

Стаття присвячена аналізу загального розуміння теорій походження держави. Актуальність чіткого розуміння витоків державно організованого суспільства не втрачає свій сенс вже протягом двох з половиною тисяч років. За період наукового пошуку закономірностей виникнення держави та права напрацьовано значну кількість різноманітних теорій та підходів. Для з'ясування сутності запропонованої нами концепції у рамках статті зроблено акценти на двох блоках. По-перше це сам аналіз існуючих теорій походження держави через системні фактори впливу; по-друге, вияв спектру нормативних визначень сучасної України іншої складової – поняття «корупція». Відповідний аналіз означених питань дав змогу порівняти їх у постійній взаємодії. З'ясовано, що національне законодавство містить широкий спектр визначень базового поняття, що у свою чергу свідчить про перспективи його наукового дослідження. В умовах

Випуск 7. 2019